

מתוך סדרת הספרים "לב המועדים"

עלון לב המועדים

"יום בבית המקדש – סדר עבודת הכהנים בבית המקדש"

(ע"פ מסכת תמיד)

הכהנים שהיו רוצים לזכות בעבודה זו היו קמים מוקדם לפנות בוקר קודם שמגיע אחראי על הפייסות מברכים על הטבילה וטובלים, הטעם בטבילה לפי שאין אדם רשאי לעבודה עבודה עד שיטבול (משנה יומא ל, רע"ב ד"ה משכים) ומברכים על הלבשה (עין מעשה בקרבנות ח"ב) ולובשים ארבעה בגדי כהונה.

הפייסות בבית המקדש (יומא ב-ז)

ארבע פייסות היה בכל יום בבית המקדש, **פייס ראשון** מי יתרום את תרומת הדשן, פייס זה היה בבית המוקד שאר הפייסות היו בלשכת הגזית, **פייס שני** מי יקריב את קרבן התמיד של שחר וי"ג כהנים זכו בה, **פייס שלישי** חדשים לקטורת מי יקטיר את הקטורת, **פייס רביעי** חדשים עם ישנים מי מעלה את האברים מן הכבש למעלה.

הממונה על הפייסות הכהן שהיה ממונה על עריכת הגורלות בין הכהנים מי יזכה לעבוד בבית המקדש ובאיזה עבודות, מגיע לבית המוקד [היכן שישנים הכהנים] היה מגיע בזמן קריאת הגבר או סמוך לפניו או לאחריו והיה דופק מבחוץ הכהנים שנמצאים שם פותחים לו, והוא קורא לכל מי שקדם בבוקר וטבל להשתתף בפייס הראשון על הזכות בתרומת הדשן (תמיד א ב).

צורת הפייס (יומא כה, א)

מסכמים מראש מניין שיהיה יותר גדול ממספר הכהנים שרוצים להקריב היו נעמדים בעיגול, הממונה אומר להם הוציאו אצבע, הממונה בוחר אדם מסוים ומוריד את כובעו לסימן שממנו התחיל ומתחיל לספור ממנו את כולם עד שמגיע למספר שנקבע מראש, הכהן שאליו הגיע הממונה במספר זכה בפייס, הפייס הראשון תרומת הדשן (יומא ב א רע"ב שם ד"ה ואם).

הטעם שנקרא בשם פייס

פייס תרגומו גורל, ולמה נקרא פייס לפי שעל ידי הגורל נתפייס דעתם של הכהנים ולא תהא קנאה וקטטה ביניהם (מאירי כא, ב).

בדיקת העזרה (תמיד א ג)

כשגמרו את הפייס לפני תחילת העבודה נכנסים הכהנים לעזרה לבדוק שכל כלי השרת נמצאים במקומם ולא חסר שום דבר, הממונה לוקח מזקני בית אב את המפתחות של העזרה ובהם הוא פותח פתח שנקרא פשפש ונכנס דרכו לעזרה יחד עם כהנים שטבלו שנושאים בידיהם אבוקות, חלק מהכהנים היו פונים ימינה ומקיפים את העזרה מימין וחלק פונים משמאלה ומקיפים את העזרה משמאל בסיום הסיבוב נפגשו שתי

הקבוצות בלשכת עושי החביתין [שנמצא ליד שער ניקנור] ואומרים אלו לאלו "שלום הכל

"אמר ר' אבשם ר' חנינא בר פפא שלא יהיו ישראל אומרים לשעבר היינו מקריבים קרבנות ומתעסקים בהם ועכשיו שאין אנו מקריבים אותם מהו להתעסק בהם א"ל הקב"ה הואיל ואתם מתעסקים בהם כאילו אתם מקריבים אותם" (מדרש פרשת צו).

משמרות כהונה: את עבודת המקדש בין כלל הכהנים היו מחלקים לפי משפחות לעשרים וארבע קבוצות שנקראות "משמרות" לעבודה שבועית במקדש [כל קבוצה זכתה לעבוד במקדש פעמים בשנה] (תענית כו, א, רש"י תמיד כז, א ד"ה אמרי התם, רמב"ם כלי המקדש פרק ד הלכה ג).

בית אב: לכל משמר היה ראש משמר, והוא היה מחלק את המשמר לשש (רש"י תמיד כז, א ד"ה אמרי), ויש אומרים לשבע (רע"ב תמיד א א) קבוצות קטנות על פי משפחות, כל קבוצה נקראת בית אב וכל בית אב היה מקבל יום אחד מתוך השבוע שבו אנשיו עובדים בבית המקדש (רמב"ם כלי המקדש ד יא).

שינת הכהנים (תמיד א א כה, ב, מידות א ח)

בלילה שלפני העבודה היו הכהנים ישנים בבית המוקד [חדר שנמצא בצד ימין של העזרה] בקירותיו של חלק מבית המוקד היו קבועות אבני גזית רחבות בצורה מדורגת שעליהם היו ישנים זקני בית אב (תמיד שם רע"ב ד"ה והיה), והצעירים היו ישנים על הרצפה (מידות א ח), **הטעם שלא היו מביאים מיטות** אמר אביי לאו אורח ארעא לעיולי מיטות לבית המקדש (תמיד כו, ב), כשהיו ישנים היו לובשים את בגדי החול ואת בגדי הכהונה היו מקפלים לידם ולא תחת ראשיהם כיון שיש בגדי כהונה שיש בהם כלאים כגון אבנט ואין היתר להשתמש בהם אלא בשעת עבודה (רע"ב שם ד"ה ומניחים), ויש אומרים שהיו מניחים תחת ראשיהם.

תרומת הדשן

עבודה הראשונה שהיתה במקדש התחילה בכל יום עם עלות השחר היא תרומת הדשן כדכתיב (ויקרא ו ב ג) "זאת תורת העולה.. והרים את הדשן אשר תאכל האש על המזבח ושמך אצל המזבח", **מה היא תרומת הדשן** הכהן היה לוקח את האפר והגחלים שכבו מעל המזבח החיצון [מזבח הנחושת] שהצטברו משריפת האימורים, ושיעורו לא היה קבוע פעם לוקח הרבה ופעם מעט רק שלא יפחות ממלא קומצו, ויורד מהמזבח ומניח על רצפת העזרה והיה נס ונבלע במקומו (ע"פ רש"י יומא כ, א ד"ה תורמין). [כשהתרבה הדשן על גבי המזבח היו מוצאים אותו את מחוץ לעיר].

הכנת
לעבודה
ראשונה
תרומת הדשן (תמיד)
א ב כ- כו, א

גליון מיוחד לרגל יום השנה לפטירת אבי מורי

הגאון ר' מאיר אריה בן הרב ר' יוסף לב צ"ל

בעמח"ס "עבודת היום" ו"מאור הקדוש" על סדר קדשים

אשר עמל ויגע כל חייו בלימוד הלכות עבודת הקרבנות ובנין המקדש

נלקח לבית עולמו ב' טבת תשפ"א

שלום" ואז מעמידים את הכהנים שיתחילו בהכנות להכנת מנחת חביתין שקרבה לאחר התמיד.

קידוש ידים ורגלים (תמיד א ד - כה, א)

לפני תחילת העבודות צריך כל כהן לקדש ידיו ורגליו מן הכיור, הכהן שזכה בתרומת הדשן היה הולך לבדו לאור אש המערכה לכיון הכיור שנמצא בין הכבש של המזבח לאולם היה מעלה את הכיור מהבאר מברך ומקדש ממנו ידיו ורגליו.

בגדים בשעת תרומת הדשן

בגדים שבהם היה הכהן תורם את הדשן היו פחותים משאר הבגדים שלובשים בשאר העבודות ומנין דכתיב (ויקרא ו ד) "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והרים את הדשן" (יומא כג, ב, רמב"ם הלכות תמידין פרק ב).

צורת תרומת הדשן (תמיד א ז)

לובש את בגדי הרמת הדשן, מקדש ידיו ורגליו, לוקח את מחתת הכסף שנמצאת בין הכבש למזבח, עולה על גבי המזבח מפנה את הגחלים לצדדים מברך על תרומת הדשן ונוטל גחלים מן הפנימיות המאוכלות, לאחר מכן הוא יורד מהמזבח פונה לצד ימין ומניח את הגחלים על הרצפה מרחק שלש טפחים מהכבש במקום שנקרא בית הדשן.

הכנה מזבח החיצון (תמיד ב א - כה, ב)

אחרי שתורם הכהן את הדשן, מכינים הכהנים את המזבח החיצון, הכהנים היו רצים לקדש את ידיהם ורגליהם לפי שכל כהן שבא לעבוד בכל עבודה שהיא במקדש צריך לקדש ידיו ורגליו מהכיור, ניקוי המזבח הכהנים לוקחים את המגפרות - יעים (תוי"ט ד"ה נטלו) ואת הצינורות - מזלגות (תוי"ט שם ד"ה ואת) ועולים לראש המזבח על מנת להעביר את איברי העולה ואימורי הקרבנות שלא נשרפו, בתחילה היו מסדרים מסביב למזבח, ואם לא היה מקום מניחים גם על הכבש אל מול הסובב ולאחר מכן היו מעבירים את האפר אל הערימה הגדולה שהיתה באמצע המזבח הנקראת תפוח.

שלושת המערכות שבכל יום אליבא דר' יוסי (יומא מג, ב, תמיד ב ד)

בכל יום היו מסדרים ג' מערכות על גבי המזבח, קודם שסידרו את המערכות היו בוזקים מלח על גבי הכבש כדי שלא יחליקו (עירובין קד, א) וביאר רש"י (שם ד"ה בוזקין) שהיו מפזרים מלח על גבי הכבש מפני שהוא חלק וכשהגשמים נופלים עליו הוא מחליק

מערכה ראשונה היא מערכה גדולה שעליה מקטירים את קרבן תמיד ואת שאר הקרבנות והיתה נמצאת בדרום המזבח

מערכה שנייה היתה בצד מערב המזבח רחוק מקרן מערבית דרומית ד' אמות לצד צפון שמשם היו לוקחים גחלים לקטורת של מזבח הפנימי שמקטירים בבוקר ובצהרים

מערכה שלישית לקיום תמידי של אש המזבח כדכתיב (צו ו ו) "והאש על המזבח תוקד בו" ואין לה מקום קבוע (רע"ב תמיד ב ד ד"ה מערכה גדולה).

הכנת מערכת ראשונה שניה ושלישית (ב ג - כט א)

הכהן שזכה בפייס בתרומת הדשן הוא זוכה לסדר את שלושת המערכות ואחיו הכהנים היו עוזרים לו להוליך את גזרי העצים למזבח ולהעלותם עד המזבח, הוא מניח את העצים החדשים ויוצר את המערכה הראשונה, את העצים מניח עם רווח ביניהם באופן שיגעו ראשי הגזרים בתפוח **סידור מערכה שניה ושלישית** לאחר מכן בוחרים עצי תאנה יפים ומהם מכין הכהן את המערכה השניה, ואז מעלה שני גזרי עצים נוספים

למערכה ראשונה ובנוסף לב' מערכות אלו מעלה עצים גם למערכה שלישית.

אחר שסידרו את המערכה הראשונה חוזרים הכהנים ולוקחים את האברים והפדרים שלא נשרפו לגמרי שנמצאים בין צדדי המזבח והחזירום לצידי המערכה והם נשרפים שם ו"א שהיו עושים זאת אחרי שהניחו את איברי התמיד על המערכה (המפורש בתמיד ט, א), לאחר מכן לוקחים אש ממדורת בית המוקד ונותנים תחת המערכה ומדליקים את העצים.

הפייס השני הכנות לשחיטת קרבן התמיד (תמיד ג א - ל, א)

אחרי שסידרו את המערכה ולפני שחיטת התמיד ושאר עבודות הקרבן עשו פייס שני, פייס זה היה נערך בלשכת הגזית ובפייס הזה זכו שלושה עשר כהנים, בעבודת התמיד והסולת והחביתין והיין וכן לדישון מזבח הפנימי ודישון המנורה.

בדיקה אם הגיע זמן שחיטת התמיד (תמיד ג ב - ל, א, יומא ג א - ב)

אמר להם הממונה על הפייסות לכהנים צאו וראו על ידי שיעלו על החומה או מקום גבוה שבמקדש, ויראו אם הגיע זמן שחיטה לפי שהשחיטה פסולה בלילה דכתיב (ויקרא יט ו) "וביום זבחכם", הכהן עולה למקום גבוה שבמקדש מסתכל למזרח וכאשר רואה שהאיר צד מזרח אומר האיר פני כל המזרח, מתיא בן שמואל אמר שאומרים לו העומדים בעזרה האיר פני מזרח עד חברון ואומרים עד חברון כדי להזכיר זכות ישני חברון (רע"ב יומא ג בד"ה עד שבחברון) והוא אומר הן.

הבאת הכבש בדיקתו ממום (תמיד ג ג - ד - ל, א)

הבאת הטלה: אומר להם הממונה על הפייסות לכהנים להביא את הטלה מלשכת הטלאים שבבית המוקד לקרבן תמיד, ובלשכת הטלאים לא היה פחות משש טלאים מבוקרים ממום (ערכין יג, א), הביאו טלה שנבדק ד' ימים שאין בו מום לאור האבוקות, ואף על פי כן לפני השחיטה בודקים שוב שאין לו מום, הכהן הזוכה בשחיטה מביא את הטלה לטבעות שבצד המזבח [בצד ימין של העזרה] **השקאת הטלה** לפני השחיטה היו משקים את הטלה מים בכלי זהב כדי שיהיה נוח לפשוט את עורו, ויש אומרים שהיה כוס של נחושת ואמרו זהב מלשון גזומא לפי שהיה יפה כזהב (תמיד כט, א).

הוצאת הכלים מלשכת הכלים: מלבד זה היו מוציאים מלשכת הכלים תשעים ושלוש כלים הנצרכים לעבודות השונות (תמיד ג ד), את הכלים היו מניחים על שולחן העשוי מכסף שנמצא משמאל לכבש.

לקיחת הקרבן למקום השחיטה: (תמיד ג ה - ו) הכהן שזכה בשחיטת התמיד היה הולך למקום השחיטה יחד איתו היו הולכים הכהנים שזכו בהעלאת האברים לכבש, הכהנים שזכו בדישון המזבח הפנימי ודישון המנורה היו הולכים אל ההיכל.

בית המטבחים (מידות ג ה, מידות ג ח)

עשרים וארבע טבעות: בצפון העזרה מכיון שקרבנות קודשי קדשים שחיטתם דווקא בצפון היו קבועים שם עשרים וארבע טבעות שבהם היו מכניסים את ראש הבהמה בשעת השחיטה, כדי שלא תוכל לנענע ראשה לכל משמרת טבעת משלה, מקומם בצפון העזרה, הטבעות סודרו מדרום לצפון בשש שורות ארבע בכל שורה ויש אומרים בארבע שורות שש טבעות בכל שורה.

פתיחת שערי ההיכל (תמיד ג ה - ו)

מימין ומשמאל לשער ההיכל היו שתי פתחים, הכהן האחראי על פתיחת השער לוקח ב' מפתחות, נכנס לאולם וניגש לפתח הקטן הימני, בעזרת מפתח אחד פותח את המנעול שנמצא מולו, ובעזרת המפתח השני פותח מבפנים את המנעול דרך פתח זה הוא נכנס לתוך חדרון [תא] וממנו נכנס להיכל הוא פונה שמאלה לעבר השער הגדול, מסיר את הבריה והמנעולים ופותח פתיחת השער היתה נשמעת עד יריחו (תמיד ג ח). בנוסף לפתיחת השערים פותחים גם את דלתות העזרה, והכהנים תוקעים, תקיעה תרועה תקיעה.

דישון מזבח הפנימי (תמיד ג ט - ל, ב)

לאחר פתיחת השערים נכנס להיכל הכהן בזשון המזבח ולוקח את הטני, טני הוא כלי שפיו רחב העשוי מכסף והניח את הטני על הרצפה, היה חופן בידי את האפר והפחם שנמצא על גבי המזבח ונותן לתוך הטני ובסוף שנשאר קצת מן הדשן ולא היה יכול לחפון ביד היה חופן במכבדה [כמין מטאטא] לתוך הטני (תפארת ישראל יכין).

הטבת המנורה (תמיד ג ט - ל, ב)

אחריו מתחיל הכהן שזכה לדישון את המנורה, ביאור הדבר שהיה מסיר את השמן הישן והפתילה הישנה ואת הדשן [האפר] ונותן לתוך הכוז, כוז הוא כלי קטן מאוד העשוי בצורה עגולה ופיו צר (עין רא"ש ד"ה כוז), ונותן שמן חדש ופתילה חדשה, **כמה נרות דישן**: נכנס ומצא תמיד שתי נרות דולקים ותחילה מטיב רק חמש נרות, ואף אם היו דולקים מכבה אותם ומטיב את הנרות (רע"ב ד"ה ומצא). ואת השתים הנותרים היה מטיב רק לאחר הקרבת קרבן התמיד, **הטעם שמתחלק לשתיים**: לפני שנאמר בפסוק (שמות ל ז) "בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות" חילק את ההטבה לשתיים. מצא ב' הנרות כבויים לא היה מטיבם עם פתילות חדשות, כיון שדינם להיטיב רק לאחר הקרבת קרבן התמיד, אלא מסיר הדשן שבראש הפתילה הישנה ומדליקם

ג' מעלות לפני המנורה (תמיד ג ט)

ג' מדרגות היו לפני המנורה, הכהן היה עולה על המדרגות והיה מדליק לפי שהמנורה הייתה גבוהה י"ח טפחים שהם ג' אמות, לאחר שהטיב את הנרות היה מניח את הכוז על מעלה השניה והיה יוצא עד לאחר זריקת דם התמיד שאז חוזר להשלים את הטבת שתי הנרות.

שחיטת קרבן התמיד (תמיד ד א)

לאחר פתיחת השער הכהן שזכה בשחיטת התמיד שוחט, מקום השחיטה על קרן צפונית מערבית של מזבח החיצון, על הטבעת השני שנמצאת ליד המזבח תמיד של בין הערביים היה נשחט על קרן צפונית מערבית של המזבח משכיבו על צד שמאל ומכניס ראשו לתוך טבעת השניה משמאל ומטה את ראשו לדרום ופניו למערב לכיוון המזבח (תמיד ד א).

צורת השחיטה (תמיד ד א - ל, ב)

לא היו כופתים אותו דהיינו לא היו קושרים את הכבש בשתי ידיים יחד או בשתי ידיים רגלים, **והטעם**: כדי שלא לעשות כחוקות הגוים שכך הם שוחטים אלא קושר היד עם הרגל כעקידת יצחק (רע"ב שם ד"ה לא וד"ה אלא).

הכהנים שזכו בהולכת אברים למזבח היו אווזים את הכבש בשעת השחיטה (תמיד ג ה), לידו עומד הכהן שזכה בקבלת הדם ומקבל את הדם לצורך זריקתו על גבי המזבח.

זריקה (תמיד ד א)

הכהן שזכה בזריקה עומד ליד השוחט ואחרי השחיטה היה מקבל את הדם, אחרי שקיבל את הדם הולך עם הדם לצד מזרח ועומד מרחק מועט מהמזבח וזורק את הדם בכלי שתי מתנות שהם ארבע למטה מן חוט הסקרא שהוא החצי המזבח, ואת הדם שנשאר היה שופך אל החור שנמצא ביסוד המזבח ומקום השפיכה על היסוד הדרומית משמאל לכבש.

ניתוח הכבש והכנת האברים להקרבה (תמיד ד ב)

אחרי הקרבת קרבן התמיד זריקת דמו, היו לוקחים את אברי התמיד לבית המטבחים את האברים מחלקים לששת הכהנים שזכו בהולכתם למזבח ומניחים את האברים על חצי הכבש ולמטה במערבו ומולחים את האברים כדכתיב (ויקרא ב כ) "על כל קרבנך תקריב מלח".

בית המטבחים ננסים: בית המטבחים היה נמצא בצפון המזבח והיו קבועים בו שמונה עמודי אבן נמוכים והיו נראים כמבנה אדם ננס ולכן נקראו ננסים, עמודים אלו היו מסודרים מדרום לצפון בארבע שורות, בכל שורה שני עמודים, העמודים היו פחות משאר עמודי העזרה כדי שיהיה נוח לפשוט בהם את הקרבן, על כל עמוד היה מונח חתיכה מרובעת מעץ ארז ועל הריבוע של העץ הארז היו תולים כמין אונקלות כמין ווין שעליהם תולים את הבהמה.

בכל ריבוע היה שלוש ווין אחד על גבי השני כדי שיהיה מתאים לתלות בהמה גדולה ובהמה קטנה, כשהיו מפשיטים בהמה גדולה הביאו שולחן משולחנות השיש והניחו עליו את חלקה התחתון של הבהמה. וכן היו מדיחים את אברי הקרבן על השיש, לפי שהשיש מקרר ושומר על הבשר שלא יסריח (רע"ב תמיד ד"ה על שולחנות).

קרבן התמיד היה בא עם מנחת נסכים ומנחת חביתין

מנחת נסכים - "ועשירית האיפה סלת בלולה בשמן כתית רבעית ההין"

צריך להביא עם קרבן התמיד מנחת סולת שנקראת מנחת נסכים הכהנים לוקחים עשרון סולת ורביעית ההין שמן מערבבים יחד ונותנים בידו של מי שזכה בהולכה למזבח.

מנחת חביתין "זה קרבן אהרון.. עשירת האיפה סלת מנחה תמיד מחציתה בבוקר ומחציתה בערב" (ויקרא ו יב).

הכה"ג צריך להביא בכל יום מנחת חביתין יחד עם קרבן התמיד (פרשת צו ויקרא ו יב), **צורת עשיית המנחה** הכהן הגדול מביא עשרון סולת שלם מביתו ללשכת עושי החביתין שהיה ליד שער המזרחי בעזרה ומקדישו דהיינו שמניחו בתוך כלי שרת הכהנים היו חוצים את הסולת לשני חצאים, ולאחר מכן מחלקים כל חצי לשישה חלקים, כך שנמצא י"ב חלקים מביא ג' לוגין שמן ומחלקים לי"ב חלקים אחר כך לוקח קומץ לבונה ומחלק לשתיים ונותן חצי קומץ על השש החלות שמקריב בבוקר וחצי על השש חלות שמקריב בערב, מערבבים כל חלק משנים עשר החלקים עם חלק מכמות השמן ויוצרים שנים עשרה חלות וחולטים אותם במים רותחים, וי"א בשמן רותח ואחר כך אופים בתנור ומטגנים כל חלה במחבת עם שארית השמן שלה ולאחר שמוכנים לוקחים ששה חלות לבוקר ושש לבין הערביים ויש אומרים שחוצים כל חלה לשנים ומניחים חצי אחד להקרבה בין הערבים (רמב"ם מעשה הקרבנות פרק יג ב - ג, רמב"ם הקדמה למסכת מנחות).

הולכה למזבח

ששת הכהנים שזכו בפייס בהולכת אברי התמיד היו הולכים לכיון המזבח ואיתם היו הולכים הכהנים שזכו בהולכת מנחת הנסכים ומנחת החביתין, וכן הכהן שזכה בניסוך היין היה לוקח את היין ומניחים את כל הדברים בחצי התחתון של הכבש בצידו הימני ומולחים היטב את אברי התמיד.

תפילה בבית המקדש (תמיד ה א – לב, ב)

אחרי ששחטו את התמיד והניחו את האברים בחצי המזבח היו חוזרים ללשכת הגזית לקרוא קריאת שמע
אמר להם הממונה ברכו ברכה אחת והם היו מברכים ברכה אחת שהיא ברכת "אהבה רבה" ו"ברכת יוצר" היו מברכים אחרי שזרחה החמה (רע"ב שם ד"ה אמר), אחרי ברכת "אהבה רבה" היו קוראים את "עשרת הדברות" שהם עיקר התורה, אח"כ היו קוראים ג' פרשיות של שמע, "שמע" "והיה עם שמוע" "ויאמר", ואח"כ ברכו ג' ברכות "אמת ויציב" וחתמו "גואל ישראל", ברכת עבודה היינו רצה שהתפללו שהקרבן יתקבל (רא"ש תמיד ריש פרק חמישי) וברכת כהנים בלא נשיאת כפים ובשבת היו מוסיפים ברכה למשמר היוצא "מי ששכן את שמו בבית הזה הוא ישכין"....

הגרלה להקטרת הקטורת – פייס שלישי (תמיד ה ב – לב, ב)

אחרי התפילה אמר להם הממונה חדשים לקטורת באו והפיסו, דהיינו מי שלא זכה עדיין להקריב קטורת יטיל גורל ביניהם לפי שהקטורת מעשרת וכהן שהקריב שוב לא היה מקריב זכה מי שזכה (רע"ב ד"ה חדשים).
פייס רביעי חדשים עם ישנים היו עושים הגרלה נוספת מי מעלה את האברים מהכבש למזבח לעיל המשנה כתבה שהכהנים שזכו בפייס השני הניחו את האברים על חציו של הכבש והכהן בפייס רביעי היה מעלה את האברים מהכבש לראש המזבח.

ממה היתה עשויה הקטורת "קח לך סמים נטף.. ועשית אתה קטורת רקח" (שמות ל לד).

הקטורת הייתה עשויה מאחד עשר סממנים כמו שמזכירים בתפילה, היו מכינים אותה פעם אחת בשנה בשביל כל השנה, צורת הכנתה לוקחים צרי ציפורן חלבנה ולבונה משקל של שבעים מנה, מור וקציעה שבולת נרד וכרכום במשקל שישה עשר מנה, מהקושט לוקחים שנים עשר מנה, מקילופה שלושה מנים, מהקינמון תשעה מנים, את הציפורן מנקים עם בורית לבנה ואחר כך שורים אותה ביין קפריסין או יין אחר שהוא לבן, שוחקים כל מין ומין ותוך כדי השחיקה אומרים "הדק היטב היטב הדק" מפני שהקול יפה לבשמים, מערבבים יחד ומוסיפים כיפת הירדן מלח סדומית ומעלה עשן (כריתות ו, א).

בכל יום היו לוקחים מלשכה של בית אבטינס שם היה מונח הקטורת כמות של מנה ומחלקים לשנים אחד היו מקטירים בבוקר והחצי השני היו שומרים לבין הערביים.

הורדת בגדי כהונה (תמיד ה ג – לב, ב)

כהנים שלא עלו בגורל היו הולכים לאחראים שהיו מפשיטים אותם מבגדי כהונה ולממונה קראו "פנחס המלביש" (שקלים א ה, מדות א ד), בתחילה היו מפשיטים בגדיהם מלבד המכנסיים ואחרי שלבשו את בגדיהם בגדי החול היו מפשיטים את המכנסיים והיו מניחים אותם על גבי חלונות בלשכת הגזית (רא"ש ש) שהיה רשום על כל חלון מכנסיים כתונת מצנפת ואבנט והיו מניחים כל בגד במקומו (רע"ב תמיד ה ג ד"ה וכתוב).

הקטרת הקטורת (תמיד ה ד – לב, ב)

הקטורת מוקטרת על המזבח הפנימי, הכהן הזוכה לקח את הכף המחזקת ג' קבים, בתוך הכף היה כלי שנקרא בזך שבתוכו היה מונח הקטורת והכהן היה מוליק ביחד את הכף הגדולה עם הבזך בתוכו
שלושה כהנים היו משתתפים בהקטרת הקטורת האחד זכה להקטיר את הקטורת, השני זוכה במחתה ותפקידו להעביר גחלים למזבח הקטורת, והשלישי אוהבו או קרובו של המקטיר נכנס ועוזר לו בהכנות להקטרה.

צורת הקרבת הקטורת (תמיד ה ה – ו, לג, א)

הזוכה להוליך את המחתה ניגש למערכה השניה עם מחתה העשויה מכסף מפנה את הגחלים לצדדים ולוקח מהגחלים הפנימים, יורד מהמזבח ומכניס למחתה קטנה יותר שעשויה מזהב, ומכיון שהמחתה השניה קטנה יותר חלק מהגחלים היו נופלים לריצפה והכהן היה מטאטא אותם לאמת המים שבעזרה.

הכהנים הולכים לכיון ההיכל כשהם עוברים בין האולם למזבח לפני העלייה במדרגות האולם, אחד מהכהנים היה לוקח כלי שנקרא מגרפה וזורק לריצפה ובזריקה זו נעשה קול רעש גדול שזה תזכורת לכהנים להתכונן לכניסה להיכל ולהשתחוות אחר כך.

הוצאת הטני (תמיד ו א)

לפני שמתחילים את עבודת הקטורת נכנס הכהן שדישן את מזבח הקטורת ומוציא את הטני [כלי שהכניס קודם שיש בו שאריות האפר שניקה מהמזבח] ומוציא את הטני ומשתחוה ויוצא.

הקטרת הקטורת (תמיד ו ב ג, לג, א)

הכהן שמחזיק את המחתה עם הגחלים שופך את הגחלים על גבי המזבח, ומישר בעזרת שולי המחתה, משתחוה ויוצא, הכהן שזכה להקטיר מוציא את הבזך מתוך הכף נותן לכהן הנוסף שנכנס יחד עימו, והכהן שופך את הקטורת מהבזך לידי הכהן וכן את הקטורת שנשפכה בכף משתחוה ויוצא, לאחר שיצאו הכהנים וקיבל רשות מהממונה להקריב היה מברך על ההקטרה ומקטיר, הכהן מערה את הקטורת על גבי הגחלים שעל המזבח מתחיל מהצד הרחוק מגופו ומשם הולך ומקריב את ידיו אל גופו בסיום הקטרת הקטורת משתחוה ויוצא מהיכל.

הטבת שתי הנרות

לאחר הקטרת הקטורת נכנס הכהן שזכה בדישון המנורה ומטיב את שני הנרות שעדיין לא דישן אותם, מנקה אותם ואז נוטל את הכוז כל שבו הפסולת שניקה את חמשת הנרות שהיה מונח על גבי המדרגות משתחוה ויוצא.

בסיום עבודות האלו נכנסים כל הכהנים להיכל להשתחוות בפישוט ידיים ורגלים.

הקטרת התמיד

לאחר הקטרת הקטורת היו מקריבים את אברי התמיד על מזבח החיצון, הכהן שזכה בפייס בהעלאת אברים מעלה אותם מחצי הכבש ומעלה מוציא את גיד הנשה ומשליכו לתפוח, מברך על הקטרה וזורק את האברים לתוך מערכת האש ומסדרם בתוכם.

ברכת כהנים (תמיד ז א)

לאחר מכן הכהנים מברכים את העם, **צורת הברכה**: הכהנים עומדים על מדרגות האולם ומגביהים את ידיהם מעל ראשיהם והמקריא מקריא להם את פסוקי ברכת כהנים וכשמגיעים לשם ה' היו אומרים את השם המפורש.

היו מקריבים את מנחת הנסכים ואת מנחת החביתין וניסוך היין (תמיד ז ג – ד, לג, ב)

לאחר ברכת כהנים היה הכהן עולה לראש המזבח מולח את מנחת החביתין ומקטיר אותה, יורד לוקח את מנחת החביתין יורד ומגיש אותה לפני המזבח, מולח בראש המזבח ומקטיר אותה.

ניסוך היין ושיר של יום: הכהן שהקטיר את האברים מעלה את היין לראש המזבח על מנת לנסכו בזמן שהכהן עולה היו שתי כהנים נעמדים על

הכהן שזכה בהקטרת הקטורת ממשיך להקטיר ומקטיר גם את מנחת הסולת ומנחת החביתין לאחר מכן מנסך את היין כמו בבוקר ואז שרים מגגנים ותוקעים בחצוצרה כמו בבוקר.

סיום עבודת היום בבית המקדש

את סיום עבודת בית המקדש חותמים עם הדלקת נרות המנורה הכהן עולה על ג' מדרגות המנורה ומדליק את הנרות (יומא טו, א).

שעות הערב בבית המקדש

עבודות המרכזיות מסתימות עם סיום היום, ומותר רק להקטיר אברים וחלקי הקרבן שנותרו מהקרבן שנזרק דמם קודם הכהנים מסיימים את אכילת הקרבנות שהם "קודשי קודשים" מהקרבנות שהוקרבו במהלך היום, ואת המנחות, הממונה נועל את ההיכל מבפנים ויוצא דרך התא שמצפון ההיכל אל עבר הפתח שבקצהו פשפש ונועל אותו מבחוץ, כמו כן נועלים את כל שערי העזרה, הממונה מניח את המפתחות מתחת לטבלה הקבועה בריצפה בבית המוקד וישן עליה.

שמירה בבית המקדש (תמיד א א כו, א – מידות א ב)

בשעות הלילה הכהנים והלוויים שומרים מסביב העזרה ולהר הבית, הטעם בשמירה מפני כבוד המקדש (רע"ב ד"ה בשלשה). ישנו איש שממונה על כך ששומרי הר הבית לא ירדמו ונקרא "איש הר הבית" ובסמכותו להעניש את מי שנרדם, השמירה נעשית בעשרים וארבע מקומות בשלושה מקומות הכהנים שומרים ובעשרים ואחד מקומות הלוויים שומרים, הכהנים שומרים במקומות שבתוך העזרה והלוויים מחוצה לה.

עלון זה נכתב בגדר תן לחכם ויחכם עוד

שולחן החלבים ושתי חצוצרות בידיהם הסגן היה עומד על קרן המזבח וסודרים בידו תקעו הריעו ותקעו, באו למי שהיה אחראי על כלי שנקרא צלצל ועמדו בב' צדדיו המנסך המתין עד שהסגן היה מניף בסודרים והקיש בצלצל תקעו הכהנים בחצוצרות ופתחו הלוויים בשיר ואז היה מתחיל בניסוך הכהן היה שופך את היין לתוך ספל המחובר למזבח והיין היה נשפך דרך החור שבתחתית והיה יורד לשיתין (רמב"ם פ"ו ה"ז).

מעשיהם של הכהנים במשך היום

במהלך היום הכהנים היו מקריבים קרבנות יחיד שאנשים היו מביאים, **קרבנות קיץ המזבח** אם קורה שבזמן מסוים במהלך היום אין קרבן קרב על גבי המזבח, הכהנים מקריבים עולת נדבה שנקרא קיץ המזבח הבאות מכספי הציבור שנותר במקדש (רמב"ם שקלים ד ט).

לשכת הגזית במשך היום הסנהדרין יושבים בלשכת הגזית ודנים ביחוס הכהנים ובשאר הדינים וההלכות שמובאים אליהם להכרעה (רמב"ם סנהדרין ב ב משניות מידות ה ד).

בין הערביים במקדש - "ואת הכבש השני תעשה בין הערביים"

הקרבנות קרבן תמיד של בין הערביים שוחטים את קרבן התמיד השני ביום זמנו משעה שישית ומחצה, והיה קרב בשמונה ומחצה כדי להספיק להקריב את כל הנדרים והנדבות (זבחים מח, א).

לפני הקרבת הקרבן מעלים למזבח שני גזרי עצים (יומא כו, ב).

הכנת הקרבן: כמו בבוקר אומר לו הממונה שהגיע הזמן להקריב תמיד של בין הערבים ואומר להם להביאו בודקים אותו שאין בו מום, והזוכה בשחיטה מביא את הטלה למקום השחיטה ומביאים אותו לכיון שורת הטבעות הקרובה ביותר לכניסה [מזרחית] מעמידו ראשו לכיון המזבח ומכניס ראשו לטבעת השניה משמאל הכהנים שזכו בהעלאת האברים אוזנים אותו ומטים פניו כלפי ההיכל.

שוחטים הכהן מקבל את דמו וזורק את הדם על גבי המזבח ואת שארית הדם שופכים ליסוד, לקחו את הכבש לכיון הנסכים תולים את הטלה ומפשיטין את עורו ומנתחים את אבריו כמו בתמיד של בוקר

דישון מזבח הקטורת והולכת איברי התמיד לכבש

יש אומרים: שהכהן שזכה בדישון מזבח הקטורת מדשנו גם עכשיו, ויש אומרים שלא מדשנו, ששת הכהנים שזכו בהולכת איברי התמיד מוליכים את האברים לכיון המזבח, יחד איתם הולכים הכהנים שזכו בהולכת מנחת הנסכים ומנחת חביתין והכהן שזכה בהולכת היין מניחים את מה שבידיהם בחצי הכבש ומולחים את האברים הכהן שזכה בהעלאת האברים לכבש מעלה את האברים לגג המזבח זורקם לאש ומסדרם בתוכם.

הקטרת קטורת בין הערביים

לאחר הקטרת התמיד מקטירים את הקטורת של בין הערביים שנעשית על ידי שלושה כהנים, בהקטרה זו בוחרים כהן חדש, ויש אומרים שהכהן שהקטיר בבוקר מקטיר גם עכשיו, הקטרת נעשית כמו בבוקר לוקחים אש מהמערכה השניה הולכים לעבר ההיכל לפני העליה במדרגות ההיכל נוטל אחד הכהנים את הכלי שנקרא מגרפה וזורקו על הרצפה כשזורק על הרצפה נשמע קול רעש גדול המחזיק במחתה שופך את הגחלים ומרדדם, הכהן הנוסף שופך ליד המקטיר את הקטורת וזה מקטיר אותה על גבי הגחלים.

בסיום העבודות הללו נכנסים כל הכהנים להיכל להשתחוות בפישוט ידים ורגלים